

Člověk nerozlučuj

Tu přišli farizeové a Ježíše zkoušeli: ptali se ho, je-li muži dovoleno propustit manželku. Odpověděl jim: "Co vám ustanovil Mojžíš?" Řekli: "Mojžíš dovolil napsat rozlukový lístek a propustit." Ježíš jim řekl: "Pro tvrdost vašeho srdce vám napsal toto ustanovení. Od počátku stvoření 'Bůh učinil člověka jako muže a ženu; proto opustí muž svého otce i matku a připojí se ke své manželce, a budou ti dva jedno tělo'; takže již nejsou dva, ale jeden. A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!" (Mk 10,2-9)

Zákonodárci to nemají jednoduché. Když poslanecká sněmovna připraví a schválí zákon, který se pak v praxi ukáže jako špatný, měla by jej předělat. Ne vždy se všechno podaří napoprvé, ne vždy je možné promyslet všechny důsledky a dopady takového nového zákona.

Je to pochopitelné – život je tak bohatý, pestrý a mnohotvárný, že jej nikdy nebude možné zkotit nějakým předpisem, sešněrovat regulemi či vystihnout (byť sebelepším) zákonem. A tak je nutné vracet zákony k přepracování – novelizovat. Taková novela zákona by měla být lepší, kvalitnější. Měla by lépe odpovídat realitě, životu. Měla by pamatovat na různé situace, které v životě mohou nastat. Novela může být i přísnější, než je původní zákon, ale každopádně by měla sloužit k dobrému.

I v dnešním textu z Markova evangelia jde o novelizaci zákona. Farizeové – tedy experti na židovské právo – otevírají rozpravu a předkládají Ježíšovi k posouzení platné znění zákona o manželství. A Ježíš, jak bylo jeho zvykem, všechny přítomné šokoval. To, že platné ustanovení zákona napadne, se možná dalo předpokládat. Ale že jeho návrh bude výrazně přísnější, to zřejmě očekával málokdo.

První dojem: Ježíšova novela je špatná. Co špatná... Mnohem horší než původní Mojžíšův zákon! Ten dovoľoval ženu propustit ženu, když na ní muž shledal něco „odporného“. Tuto výsadu měl ve starověku pochopitelně pouze manžel a důvody pro zapuzení manželky kolísaly od nevěry (rabbi Šamaj) přes připálené jídlo (rabbi Hillel) až po to, že se vlastní žena začala manželovi líbit méně než jiná (rabbi Akiba). Ale nezatežujme nestálou pozornost přílišnými detaily o tom, jaký byl ve starověku ideál manželky; a zůstaňme u toho, že podle Mojžíšova zákona **byl rozvod možný**.

Zato Ježíšova novela nepřipouští rozvod vůbec. Jako kdyby nedomyslel, co všechno se v manželství může stát. Jako kdyby neviděl a nechtěl vidět všechny slepé uličky, na jejichž konci je akorát velká lidská tragédie. Jako by pro něj nic neznamenalo zoufalství zrazených a zklamaných, beznadějí zlomených osobností, hledajících útěchu v práci nebo v alkoholu. Jako by pro něj nic neznamenalo dokonce ani hrubé násilí a utrpení týraných dětí. Copak soudný člověk může přijmout, že i za takových okolností je manželství nerozlučitelné? Takový je první dojem. Rozhodný nesouhlas, pohoršení, vzdor. Ale první dojmy bývají ošidné. Nedá se na ně úplně spolehnout.

Zkusme druhý dojem. I druhý dojem zůstává rozpačitý. Ježíšova novela je příliš strohá, jednoznačná, nepřipouští žádné výjimky. Stojí za povšimnutí, že nad tímto výrokem měly značné rozpaky zřejmě již první generace křesťanů, takže v Matoušově evangeliu (které je mladší než Markovo) najdeme úplně stejný text, který se v jednom bodě nápadně liší – připouští rozvod z důvodu nevěry.

Žel ani druhý dojem nepomáhá. Možná ten Ježíšův výrok není úplně špatný, ale je nerealistický. Vyžaduje od člověka příliš. Vyžaduje vydržet i tam, kde se partneři jeden druhému odcizili a z jejich vztahu zůstaly jen trosky. Vyžaduje překonat všechny možné konflikty, nástrahy, problémy a starosti. Vyžaduje odolat všem pokušením, které na člověka ze všech stran útočí – všednost, stereotyp, nuda, nedostatek času... Je realistické očekávat, že toto vše člověk zvládne a překoná? Zdá se, že Ježíš nebere vážně reálné lidské možnosti a schopnosti. Že je přeceňuje, že svým nesmlouvavým postojem k rozluce chce člověka dotlačit k tomu, aby si sáhnul až na dno svých sil.

Ale to je přece divné, nepochopitelné. Ten, kdo zná Ježíšův příběh, velmi dobře ví, že **Ježíš nikdy nestavěl zákon nad člověka, že láska a milosrdenství mu byly víc než předpisy a nařízení**. Těm, kdo trvali na důsledném dodržování Mojžíšova zákona, neúnavně dokazoval, že to s předpisy přehánějí a přestávají vnímat jejich původní dobrý smysl. Je vůbec možné, aby tento Ježíš – přítel

hříšníků, advokát všech možných šejdířů, podvodníků a nevěstek – trval na dodržování zásady, která může způsobit tolik neštěstí?

Možná je to úplně jinak. Možná jeho výroku špatně rozumíme, možná ho celá staletí vykládáme mylně jako zákon, předpis, který zakazuje rozvod.

Ale to je pro Ježíše naprosto netypické. Když chtěl Ježíš svým posluchačům něco vysvětlit, nejraději mluvil v podobenstvích, často používal metafory nebo aforismy, ale nikdy strohé definice. Tam, kde Ježíš hovoří o tvrdosti srdce, my slyšíme zákon. Tam, kde Ježíš cituje biblické verše o mystické jednotě těla muže a ženy, my slyšíme předpis.

Je možný i jiný výklad? Určitě ano. Člověk je bytost, která touží po lásce. Po opravdové, ryzí lásce na celý život. Když za mnou přicházejí snoubenci s žádostí o požehnání sňatku, velmi se na to těší. A nejen na ten slavnostní den, ale na to, jak spolu prožijí život. Z jejich očí, pohledů i slov vyzařuje touha a odhodlání. Ty jsi ten jediný/jediná a já ti budu patřit trvale a výlučně, tak jako nikomu jinému. Rozhodli se, že tu budou jeden pro druhého: jako manžel a manželka, jako láska, pomoc, krása, úsměv, odpuštění, rada. Nikdo z nich nepřemýšlí o tom, že to je jen první pokus, po kterém přijde druhý, případně třetí anebo čtvrtý. Že jsou ještě zamilovaní, naivní, nepoučení životem? Vůbec ne – oni dobře vědí o tom, že přijdou i těžké chvíle a jsou odhodláni je společně nést a překonat. Je to jejich přání, jejich vůle.

A to je pointa dnešního textu, sestry a bratři. Naše lidská touha a vůle se tu setkává s Boží vůlí. A Ježíš tento hluboký smysl a význam manželství připomíná. Manželství jako vůle Boží? Ano, jistě. Ale také vaše vůle a vaše rozhodnutí.

Ježíšův výrok „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuje“ je hosenou rukavicí, výzvou všem těm učeným rabínům, kteří spekulují o důvodech k rozvodu. **Nehledejte důvody, proč vztah ukončit. Hledejte důvody, proč v něm zůstat.** Je to tak vzácné a cenné, když se Boží vůle setkává s vůlí lidskou – nezhazujte tuto vzácnou příležitost kvůli připáleným polévkám, mladým kráskám nebo malicherným hádkám. Vzpomeňte si na své rozhodnutí, odhodlání, vzpomeňte si na svou touhu po životní lásce. Ptejte se sami sebe, co máte dělat, abyste tuto dynamiku, hloubku a krásu života neztratili a nezašantročili. A pokud se stalo, že se vám smysl vašeho vztahu dočasně ztratil, nezoufejte. To, co vás ohrožuje, nejsou připálené polévky, ale tvrdost srdce. Srdce je místo, kde se rozhoduje o všem. Pečujte o něj, ať zůstane měkké, široké, vlídné a otevřené. S takovým srdcem zvládnete všechna úskalí, která vás nejen v manželství potkají. Amen.